



2018-11-13

Kontakt
Rättsenheten
Valkansliet

Minnesanteckningar från uppföljningsmöte med kommunerna avseende RKL-valet 2018.

1. Inledning

Länsstyrelsen presenterar sig och hälsar alla välkomna till uppföljningsmötet. 26 kommuner närvarar.

2. Valmyndighetens information och handledningar

Flera kommuner upplever att Valmyndighetens callcenter inte fungerar tillfredsställande. De sätts i kö och blir därefter ofta felkopplade. Det vore önskvärt med en egen telefonlinje för kommunerna. Vidare anser kommunerna att det vore önskvärt att personalen på Valmyndighetens callcenter utbildas grundligare då de upprepade ggr givit fel information till väljare, vilket skapar förvirring och irritation. Det är inte bra när väljarna får olika besked från olika myndigheter.

Flera kommuner menade att informationen i handledningen i flera fall inte stämde överens med informationen i filmerna. Upplevdes otydligt. En kommun kommenterade att det inte såg bra att personen i filmen pekade finger när någon gjorde fel, mottagarna ska vara ödmjuka.

Att filmerna delats upp i flera klipp ansåg några kommuner vara dåligt, medan andra ansåg att det var bra. Kanske skulle man kunna välja olika alternativ. I övrigt borde pdf och ppt-filer kunna hanteras smidigare. Filerna är ofta för stora och tungladdade.

Några kommuner saknade att det inte längre trycktes upp lättläst information om valet eller på andra språk. Även valet i fickformat saknades. Att det fanns på nätet var inte lika bra som en tryckt version.

Några kommuner saknade informationen om öppettider på röstkortet. Helsingborgs kommun tipsade om att skicka ut en folder till hushållen med information om öppettider etc. Detta uppskattades av medborgarna.

Bjuvs kommun berättade att en och samma röstningslokal var tryckt på röstkortet oavsett var i kommunen man bodde. Detta skapade förvirring och irritation hos invånarna och kommunen ser hellre ingen information än felaktig information.

Kommunerna uppskattade inte valmyndighetens TV-reklam som bidrog till att flera väljare struntade i att ta med röstkortet till lokalen eftersom det skulle kunna skrivas ut istället.

Kommunerna efterfrågar en tydligare lista över samtycken på val.se. Det är rörigt och svårt att hitta på webbsidan, svårt att söka på partier etc. De vill kunna plocka ut en tydlig lista över kandidater som lämnat samtycken för partier som inte har anmälda kandidater.

3. Valdatasystemet, registervård etc.

Certifikat till valdatasystemet har fungerat bra. Alla kommuner har en egen BAD. Man önskar dock att det skulle fungera i flera olika webbläsare, på Android etc.

När det gäller gruppcertifikat vill kommunerna inte att ha ett personnr. Hellre ett fiktivt personnr eller att man har flera personliga certifikat på datorn. Kommunerna efterfrågar direktiv hur de ska hantera gruppcertifikat.

4. Revisorer

Kommunerna har inte upplevt några problem vad gäller revisorerna som inte är valbara. Länsstyrelsen påminner kommunerna om att skicka information till Länsstyrelsen när nya revisorer väljs in, på så sätt kan Länsstyrelsen göra en valbarhetskontroll. Kommunerna kan mejla namnet på revisorn och om det är oklart vilken person det avser tar vi kontakt per telefon för att få personnr.

5. Rapportpartier

Kommunerna efterfrågar tydliga riktlinjer från Valmyndigheten över vilka partier som ska vara rapportpartier. Det råder osäkerhet kring detta hos valnämnderna. Länsstyrelsen påminner om att det inte regleras i vallagen.



6. Förtidsröstning

Flera kommuner upplevde problem med att hinna med granskningen då det fanns mycket fel. Man hann inte heller se eventuella felsända röster vilket innebär att dessa istället blev onsdagsröster. Kommunerna önskar därför andra möjligheter för granskning av förtidsrösterna. Några kommuner använde sig av Postnord för sortering av förtidsröster vilket fungerat bra då de var smidigt att få dem i rätt ordning.

Helsingborgs kommun informerade om att de hade närmare 50% förtidsröster, vilket kommer fortsätta att öka till nästa val. Man avser därför att minska valdistrikten 2022 så att de har max 1400 väljare per valdistrikt. Generellt anser kommunerna att distrikt på ca 1800 - 1900 innebär konstant långa köer, medan distrikt på ca 1300-1400 fungerar bra. En kommun påpekar att delad röstlängd har fungerat bra för dem i de stora distrikten.

Kommunerna hade önskat mer fokus på förtidsröstningen i utbildningen. De vill betona att mängden förtidsröster ständigt ökar och att det därför behövs mer utbildning inom detta.

Kommunerna ansåg att det fanns flera praktiska problem med att ha de ambulerande röstmottagarna kopplade till en vanlig röstningslokal. Det vore bättre med en separat röstningslokal endast för dessa som en kommun hade.

Det var problematiskt att ha personal redo för ambulerande röstmottagning då man inte visste hur hög belastningen skulle bli. En kommun löste detta genom att väljaren behövde boka röstmottagen minst en dag i förväg. På så sätt behövde de inte ha personal som satt och väntade på om någon skulle ringa.

Det vore önskvärt med ett förtydligande över hur stort serviceansvaret är för kommunen gällande de ambulerande röstmottagarna. I flera fall hade väljaren friska anhöriga på plats som hade kunnat budrösta. Vilka har rätt till en ambulerande röstmottagare?

7. Röstlängder/röstkort

Länsstyrelsen informerade kommunerna om att de kan hämta sina röstlängder efter mötet efter att de har kontrollerat att samtliga distrikt finns med.

Ingen har upplevt problem med rättelse i röstlängd. Det var dock snävt med tid för Länsstyrelsen och man flyttar därför deadline för ändringar från kl 18.00 valdagen under detta valet, till kl 16.00 valdagen kommande val.



8. Kommunens mottagning valkvällen/inrapportering

En kommun rapporterade felaktigt in L först utan att mottagaren i tfn reagerade på att R och K inte hade rapporterats in först. Kommunen önskar att det hade fångats upp av LST under mottagandet. Länsstyrelsen menar dock att det inte går att veta om just det distriktet redan har rapporterat in R och K. Vore det möjligt med någon typ av varning så att sådana missar uppmärksammas?

Ingen kommun hade svårt att komma fram till valnattsrapporteringen trots att det var färre län som bemannade telefonerna under detta val. Flera kommuner ansåg dock att de som svarade i tfn inte hade något trevligt bemötande. Mottagandet sker dock i hela Sverige och man vet inte vilket län som svarar.

Några kommuner undrar varför det är så bråttom med att rapportera in resultatet. En kommun uppskattade inte att de blev uppringda och tillfrågade hur det gick med sammanräkningen eftersom det ansågs stressande. Länsstyrelsen förklarade att detta görs p.g.a. att det tidigare har hänt att distrikt har missat att rapportera in sina resultat när de varit klara.

Kommunerna vill ha resultatbilagan tidigare. Länsstyrelsen informerar om att Valmyndigheten inte kan färdigställa resultatbilagan förrän rapportpartier och samtycken har registrerats klart.

För att undvika sammanblandning av valkassar vore önskvärt med transparent eller silvrig tejp istället för den blå förslutning som används idag. Gärna även en tydlig symbol på kassen för R, K respektive L.

En kommun efterfrågar färdiga etiketter som snabbt kan fästas på kassarna istället för att behöva skriva. Andra påpekar att det skulle öka risken för sammanblandning.

9. Samarbete valnämnd/Länsstyrelsen

En kommun påpekade att det var svårt att få tag på både Länsstyrelsen och Valmyndigheten när det behövdes som mest.

Mottagandet på Kockums gick bra och att kommunerna fick ett trevligt bemötande av Länsstyrelsen vid detta val.

Länsstyrelsen informerade om att valnämndsutbildningen inför EP-valet planeras till den 5 mars 2019. En liten grupp med representanter från några av Skånes valnämnder förbereder detta tillsammans med Länsstyrelsen.

Små valdistrikt som vill hålla stängt vissa tider måste göra en ny anhållan om detta även till EP-valet även om de fick godkänt till RKL.



10. Inkomna överklaganden

Det har kommit in närmare 800 överklagande till Valprövningsnämnden i hela Sverige jämfört med runt 100 stycken efter tidigare val. Skåne län har hitintills fått in 14 överklaganden. Länsstyrelsen har fått mycket kort tid på sig att yttra sig i dessa ärenden varför även valnämnderna har fått kort tid.

Den typ av överklaganden som har kommit in till Skåne län handlar främst om saker som hänt i vallokalen, saknade valsedlar etc. Det har även förekommit väljare som redan varit avprickade i röstlängden och överklaganden avseende hela valsystemet.

11. Lagändringar

Länsstyrelsen har skickat ut propositionen 2017/18:286, Stärkt skydd för valhemligheten, till kommunerna. Valsedlarna ska under kommande val vara avskärmade från andra väljare. Det är oklart exakt hur avskärmningen ska utföras, men det ska gälla samtliga valsedelsställ. Länsstyrelsen uppmanar kommunerna att tänka igenom redan nu hur de ska lösa det. Vellinge kommun provade det redan under detta val och LST kan mejla ut bilder om så önskas.

Kommunerna önskar tydliga anvisningar från Valmyndigheten om hur valnämnderna ska sköta detta så de har något att hänvisa till vid eventuella klagomål. Ändringen innebär risk för köbildning och irritation hos väljarna. Kommunerna vill ha tydliga riktlinjer istället för att 290 kommuner ska bestämma själva, det är inte bra när det görs på olika sätt i alla kommuner.

Ett annat orosmoment är att det kommer behövas mer plats. Det finns risk att deras nuvarande lokaler inte räcker till vad gäller både köbildning och valsedelsställ.

Höganäs kommun har också testat att ha huvor över valsedelsställen under detta val, men tog bort dem igen p.g.a. köbildning. Det blev även mörkt under skärmen och därmed svårt att se.

Båstads kommun som också provat skärmar under valet upplevde det tvärtom som något positivt. Det resulterade i mindre svinn vad gäller valsedlar och bättre ordning. De håller med om att det blev mer köbildning, men ansåg inte att det var något problem då funktionärerna förklarade varför och väljarna tyckte att det var ok. Vidare satte funktionärerna upp fler valsedelsställ för att undvika alltför långa köer. Funktionärerna gjorde kontroller med jämna mellanrum för att se att det fanns valsedlar till samtliga partier eller om något behövde fyllas på.



Länstyrelsen informerar också om den kommande lagändringen som innebär att väljaren ska kunna skriva till namn på blanka valsedlar och partivalsedlar även för partier med låsta listor. Det ska underlätta för väljaren att personrösta då väljaren därmed kan personrösta på anmälda kandidater även från andra distrikt och från andra länder. Detta påverkar främst Länstyrelsen under den slutliga rösträkningen, men är något som valnämnderna och röstmottagarna måste känna till för att kunna ge rätt information till väljarna.

12. Inför EP-valet 26 maj 2019

Det är snart dags att förbereda inför EP-valet och på val.se kan man hitta en aktuell kalender.

13. Beredskap för omval

Kommunerna och Länstyrelsen måste ha beredskap för ett eventuellt extraval.

14. Övrigt

Mötet avslutas och kommunerna kan hämta upp sina röstlängder. Röstlängderna skickas till de kommuner som ej kunde närvara.